

МІНІСТЕРСТВО НАУКИ І ОСВІТИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет історії, політології та національної безпеки
Кафедра музеєзнавства, пам'яткознавства
та інформаційно-аналітичної діяльності

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА

підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа
освітньо-професійної програми «Інформаційна, документно-аналітична
діяльність»

Луцьк – 2023

Силабус вибіркового освітнього компонента «ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА» підготовки магістра, галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа, за освітньо-професійною програмою «Інформаційна, документно-аналітична діяльність»

Розробник: Чибирак Світлана Вікторівна, доцент кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності, к.і.н., доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми: Тетяна ТРОФІМУК-КИРИЛОВА

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності протокол № 2 від 22.09.2023

Завідувач кафедри:

Світлана ГАВРИЛЮК

I. Опис вибіркового освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика вибіркового освітнього компонента
Денна форма навчання	02 Культура і мистецтво 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа Інформаційна, документно-аналітична діяльність Магістр	Вибірковий
Кількість годин / кредитів 120/4		Рік навчання <u>1</u>
		Семестр 1-ий
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції 10 год.
		Практичні (семінарські) 14 год.
		Самостійна робота 88 год.
		Консультації 8 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання – українська		Навчальний план 2023 р.

II. Інформація про викладача

Чибирак Світлана Вікторівна
 кандидат історичних наук
 доцент
 доцент кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності
 Контактна інформація:
 0994326189 (вайбер),
 Chibirak.Svitlana@vnu.edu.ua
 Дні занять: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис вибіркового освітнього компонента

1. **Анотація вибіркового освітнього компонента.** Дисципліна «Інформаційна культура» належить до переліку вибірових освітніх компонентів і спрямована на: ознайомлення студентів із інформаційною культурою; вивчення сучасних інформаційних систем, вміння працювати з різною за типом і видом інформацією, знання процесу формування інформаційної культури та основних форм її поширення у суспільстві; розуміння поняття «дезінформація» та шляхів її поширення; дотримання здобувачами вищої освіти інформаційної гігієни.

2. **Пререквізити:** Знання типів та видів інформації, основ інформаційно-аналітичної діяльності.

Постреквізити: ОК Інформаційний менеджмент, ОК Професійний практикум, ОК Виробнича практика за освітньо-професійною програмою. Знання, уміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення даного ОК, будуть потрібні для проходження переддипломної практики та написання кваліфікаційної роботи.

3. **Мета і завдання вибіркового освітнього компонента.**

Метою є сформувати комплексні знання щодо створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони, захисту інформації, що є важливою складовою інформаційної культури, інформаційного суспільства.

Основні завдання: познайомити з методами і засобами роботи з інформацією, які забезпечують процеси створення та якісного функціонування сучасних інформаційних

систем, впровадження документно-інформаційних комунікацій, розвинути здібності ефективного менеджменту в контексті інформаційної діяльності апарату управління установи.

4. Результати навчання (компетентності).

Загальні компетентності (ЗК): ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 7. Здатність до письмової/усної комунікації українською та/або однією з іноземних мов.

Фахові (спеціальні) компетентності (ФК/СК): СК 4. Здатність застосовувати технології та процедури аналітико-синтетичного опрацювання наукової та управлінської інформації. СК 5. Здатність відстежувати тенденції розвитку предметної сфери шляхом проведення аналізу інформаційних потоків та масивів.

Програмні результати навчання: ПРН 5. Здійснювати процедури аналітико-синтетичного опрацювання наукової та управлінської інформації. ПРН 8. Створювати та реалізовувати затребувані споживачами інформаційні продукти та послуги.

5. Структура вибіркового освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ. (Семін.)	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Інформаційна культура: поняття, теорії, основні складові частини						
Тема 1. «Інформаційна культура» як дисципліна.	12	2		10		ДС
Тема 2. Теорія інформаційної культури.	18	2	2	12	2	ДС, РМГ / 12
Тема 3. Основні складові інформаційної культури організації (культура документування інформації та культура її аналітико-синтетичного опрацювання, культура керування рухом документованої інформації, техніко-технологічна та правова інформаційна культура, культура управління інформаційним забезпеченням діяльності організації).	18		2	14	2	РМГ, РЗ/К, Р / 12
Тема 4. Культура інформаційних потреб та проблеми її реалізації.	18	2	2	14		РМГ / 12
Разом за модулем 1	66	6	6	50	4	36
Змістовий модуль 2. Інформаційна культура у сучасному суспільстві						
Тема 5. Інформаційна культура мережевого та віртуального простору.	18	2	2	12	2	РМГ / 12
Тема 6. Інформаційний вплив суспільства на формування особистості.	18	2	2	12	2	РМГ, РЗ/К / 12

Тема 7. Культура поведінки у сфері інформаційних відносин.	18		4	14		РМГ, Р / 24
Разом за модулем 2	54	4	8	38	4	48
Види підсумкових робіт						Бал
Активність на лекційних та семінарських заняттях						2
Виконання завдань для самостійної роботи						14
Всього годин / Балів	120	10	14	88	8	100

*Форма контролю: УО – усне опитування, ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти виконується за завданням і при методичному керівництві викладача, але без його безпосередньої участі. Вона включає як повністю самостійне засвоєння окремих тем освітнього компонента, так й опрацювання тем, які розглядаються під час аудиторної роботи. У ході самостійної роботи здобувачі освіти опрацьовують та конспектують навчальну, наукову і довідкову літературу, виконують завдання, спрямовані на закріплення знань і формування умінь та навичок, готуються до поточного контролю з освітнього компонента.

1. Опрацювати питання: «Інформаційне суспільство».
2. Складіть таблицю концепцій інформаційної культури: № Автор Зміст концепції.
3. Складіть діаграму, в якій у відсотковому значенні покажіть власні інформаційні потреби за рік.
4. Оберіть народну казку або давній міф та проаналізуйте на пошук прихованого інформаційного контексту.
5. Охарактеризуйте інформаційну культуру місцевих ЗМІ.
6. Складіть схему впливу інформації на формування особистості (можна на прикладі власної).
7. Складіть 10 правил культури поведінки з інформацією.

IV. Політика оцінювання

Під час вивчення вибіркового освітнього компонента «Інформаційна культура» застосовується поточний та підсумковий семестрові форми контролю. Також, передбачено обов’язковий контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу, та його оцінювання (14 балів). Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі дискусії на лекціях, у формі усного опитування, розв’язування кейсів під час семінарських робіт (84 балів). Активна участь здобувачів освіти у освітньому процесі оцінюється у 2 бали.

При вивченні освітнього компонента необхідно спиратися на конспект лекцій, рекомендовану навчальну та наукову літературу. Вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії з проблем освітнього компонента.

Відвідування занять є обов’язковим. У разі підписання здобувачем вищої освіти індивідуального плану обов’язковим є виконання семінарських занять. Високо оцінюється прагнення здобувачів вищої освіти: регулярно відвідувати заняття; планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал; активно працювати на лекційних і семінарських заняттях, брати участь в обговоренні дискусійних питань; долучатися до активних форм навчання; відпрацьовувати пропущені семінарські заняття. З поважних причин (наприклад, хвороба, міжнародна мобільність та ін.) навчання може відбуватись в онлайн формі.

Недопустимими є: пропуски з неповажних причин та запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (окрім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача); списування та плагіат.

Здобувачі вищої освіти мають дотримуватися академічної доброчесності: самостійно виконувати усі навчальні завдання, завдання підсумкового контролю. У разі використання ідей, тверджень, відомостей при виконанні усіх завдань, передбачених силабусом, необхідно у формі посилань вказувати на джерела інформації. Дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права. Дотримуватись положень «Кодексу академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки».

Порядок та процедура визнання результатів навчання, здобутих здобувачем освіти шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, регламентуються «Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки».

Окрім теми, змістовий модуль чи курс можуть бути перераховані здобувачу вищої освіти відповідно до «Положення про підготовку здобувачів освіти у ВНУ імені Лесі Українки з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти». Оцінювання здобувачів представниками підприємства, яке зафіксоване у дуальному робочому навчальному плані, враховується у кінці семестру вивчення ОК, програмні результати вивчення якого частково або повністю внесені до дуального робочого навчального плану.

Загалом оцінювання здобувачів здійснюється відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти ВНУ імені Лесі Українки». Максимальну кількість балів (100) можна набрати упродовж семестру за результатами виконання усіх видів робіт, які передбачені силабусом.

Заборгованість із модуля повинна бути ліквідована здобувачем у позааудиторний час до початку підсумкового контролю з наступного модуля. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з модульного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Консультації здобувачам вищої освіти надаються: на кафедрі згідно графіку; онлайн через Університетський портал – Office 365, за допомогою Viber чи електронної скриньки (за попередньою домовленістю з викладачем).

V. Підсумковий контроль

Семестровий залік виставляється здобувачам освіти на підставі результатів виконання усіх видів запланованої навчальної роботи упродовж семестру за 100-бальною шкалою. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості – 100. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком освітнього процесу.

Перелік основних запитань до заліку:

1. Базові аспекти впливу змісту інформації на особистість.
2. Віртуальна інформаційна культура.
3. Вплив ЗМІ на формування особистості в різних гендерно-вікових та соціальних групах.
4. Загрози інформаційного суспільства: структура, категорії та види.
5. Інформаційна культура мережевого простору.
6. Інформаційна культура та інформаційна гігієна особистості.
7. Інформаційна культура та інформаційна грамотність.
8. Інформаційне забезпечення виробництва та економіки.

9. Інформаційне забезпечення освіти, науки, культури, дозвілля.
10. Інформаційні потреби та інформаційні послуги.
11. Історія інформаційної культури.
12. Культура людства як зберігач та ретронслятор суспільно-необхідної та культурно-значущої інформації. Культурний код.
13. Літературний твір як носій інформації.
14. Мистецький твір як прояв інформаційної культури.
15. Мова як феномен інформаційної культури. Штучні мови.
16. Основні складові інформаційної культури організації.
17. Особистість і суспільство як об'єкти інформаційної культури.
18. Поняття «інформаційна культура» та «інформаційне суспільство».
19. Роль інформаційної культури у формуванні інформаційного суспільства.
20. Соціальна інформація та соціальна комунікація.
21. Теорії інформаційної культури.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перекладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Беляков К. І, Онопрієнко С. Г., Шопіна І. М. Інформаційна культура в Україні: правовий вимір: монографія. Київ : КВІЦ, 2018. 169 с.
2. Гуменний О. Д. Тлумачний словник основних термінів інформаційної культури. Київ, 2016. 132 с.
3. Грипич С. Н., Буравкова Л. М. Інформаційна культура: теоретичні засади та досвід : навч. посіб.; за заг. ред. С. Н. Грипич. 2-ге вид., допов. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2018. 344 с.
4. Козачок І. Інформаційна культура та медіа грамотність як умова розвитку професійної компетентності. *Інформаційна діяльність, документознавство, бібліотекознавство: історія, сучасність, перспективи* : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф., Київ, 30–31 трав. 2018 р. Київ : [НАКККіМ], 2018. С. 15–20.
5. Комлик Ю. О., Нагорна Д. Інформаційна культура молоді в умовах глобалізації суспільства. *Документно-інформаційні комунікації в умовах глобалізації: стан, проблеми і перспективи* : матеріали II Всеукраїн. наук.-практ. інтернет-конф., м. Полтава, 23 листопада 2016 р. / редкол.: І. Г. Передерій, А. А. Соляник та ін. Полтава : ПолтНТУ, 2016. С. 231–234.
6. Кондрусева В. М. Інформаційна культура у сучасному суспільстві. *Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства* : матеріали II Міжнар. наук. конф. (26–27 травня 2017 року, Одеса). Одеса, 2017. С. 146–148.
7. Палеха Ю. І., Апшай М. В. Культура керування документацією як складник інформаційної культури організації. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*: наук. журн. Київ : НАКККіМ, 2020. № 1. С. 49–56. URL: <http://journals.uraua/bdi/article/view/205409/205225>

8. Палеха Ю. І. Культура пошуку та опрацювання інформації як складник інформаційної культури організації. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія* : наук. журн. Київ : НАКККіМ, 2019. № 3. С. 54–61.

9. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-ХІІ. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>

10. Прудникова О. В. Феномен інформаційної культури: онтологічний статус та соціоантропологічні детермінанти: монографія. Харків : Право, 2017. 496 с.

11. Тріфаніна Л. С. Виникнення та розвиток інформаційної культури. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 11. Соціальна робота. Соціальна педагогіка: збірник наукових праць. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2016. Вип 22. С. 185–191.

12. Хмельницький О. О. Інформаційна культура: Підготовка кадрів до інформаційної роботи: навч. посібн. Київ : КНТ, 2007. 200 с.

13. Чередник Л. А. Інформаційна культура як складник загальної культури особистості. *Інформаційна освіта та професійно-комунікативні технології XXI століття*: зб. матеріалів XI Міжнар. наук.-практ. конф., Одеса, 8–9 верес. 2016 р. / під заг. ред. В.Г. Спрінсяна. Полтава : Сімон, 2016. С. 365–375.

14. Штомпель Г. В. Становлення категорії «інформаційна культура». *Наукові записки*. Серія: Педагогічні науки. 2020. № 186. С. 229–233. URL : <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2020-1-186-229-233>

15. Яворська Т. Сутність та зміст інформаційної культури особистості. *Інформаційна діяльність, документознавство, бібліотекознавство: історія, сучасність, перспективи* : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф., Київ, 30–31 трав. 2018 р. Київ : [НАКККіМ], 2018. С.149–150.

16. Oliver G. Understanding Information Culture: Conceptual and Implementation Issues. *Journal of Information Science Theory and Practice*. 2017. № 5(1). Pp. 6–14.

Інтернет-ресурси:

1. Освітній хаб міста Києва. Курс: Критичне мислення і інформаційна культура (у форматі SCORM). URL : <https://eduhub.in.ua/courses/scorm-kurs-12-kritichne-mislennya-i-informaciyna-kultura>

2. ВУМ online, Відкритий Університет Майдану. Курс: Цифрова безпека та комунікація в онлайні. URL : <https://vumonline.ua/course/digital-security-and-communication-online/>

3. Prometheus. Курс: Медіаграмотність: практичні навички. URL : https://prometheus.org.ua/course/course-v1:CZ+MEDIA102+2018_T3